

Üzleti SzEmle
2021. február

Impresszum

kiadó: Széchenyi István Egyetem

székhelye: Győr, 9026 Egyetem tér 1.

kiadásért felelős: Dr. Dóry Tibor

szerkesztésért felelős: Dr. Szigeti Cecília

ISSN 2732-3862

ÚTON A MEGOLDÁS FELÉ: KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG KONCEPCIÓJA

Az Üzleti Szemle [februári](#) számában érdekes elemzést olvashatunk a bevásárlóközpontok várható jövőjéről, valamint arról, hogy a wellness szolgáltatók milyen kihívásokkal találkoznak majd az újrainítást követően. Ötödik résszel folytatódik a „Válságkezelési intézkedések vállalat tulajdonosoktól” rovatunk, amelyben a gyártás és munkaszervezés dimenziót mutatja be a szerző.

Széleskörű áttekintést olvashatunk a körforgásos gazdaság jogszabályi háttéréről és várható hatásairól. Számos iparági példát mutatnak be az összefoglalók és megismerhetjük Svédország körforgásos gazdaság stratégiáját is. Több tanulmány is foglalkozik a tématerületen megjelenő tudományos publikációk ugrásszerű növekedésével és ezek várható hatásaival.

Miért ilyen fontos ez a téma?

A körforgásos gazdaság irányába történő elmozdulás az elmúlt években vált az EU környezetvédelmi és gazdaságpolitikájának egyik legfontosabb célkitűzésévé. A körforgásos gazdaság egy olyan rendszer, amelyben nincs hulladék, az egyik folyamatban megtermelt termékek egy következő folyamat nyersanyagává válnak. Míg a jelenlegi lineáris rendszerben termékeket gyártunk, használjuk azokat, majd eldobjuk, addig a körforgásos rendszerben a termékek nem végzik hulladékként, hanem visszakerülnek a termelési folyamatba. A körforgásos gazdaság azonban sokkal több, mint az újrahasznosítás. Hosszú távú gondolkodásra van szükség, hogy már a gyártáskor tudjuk, mi fog történni a termékkel, miután a fogyasztók eldobják. A körforgásos gazdaság jelentőségét az adja, hogy ez az üzleti modell a természeti folyamatok logikájára épül, így környezetvédelmi szempontból a szerepe kiemelkedő. Jó eszköz lehet arra, hogy a gazdasági növekedés közben megjelenjenek környezeti szempontok, és segítségével egy rugalmasabb és ellenállóbb gazdaság épüljön ki. Ugyanakkor hátránya, hogy a társadalmi egyenlőség és a fenntartható fejlődés irányába történő rendszerszintű elmozdulás hiányzik a koncepcióból. Ennek alapján láthatjuk, hogy bár a körforgásos gazdaság elméletének és gyakorlatának elterjedése igen jelentős hatású lehet, mégsem elégséges megoldás minden gazdasági problémára.

Márciusi számunkban tovább keressük a válságból kivezető utat, amelynek következő lépéseként új, innovatív üzleti modellekkel ismerkedhetnek meg olvasóink.

Visszatérő olvasóink számára [hírlevél](#) feliratkozási lehetőséget biztosítunk, hogy naprakészen értesüljenek az Üzleti Szemle megjelenéséről.

Szigeti Cecília

ÚTON A KÖRKÖRÖS GAZDASÁG FELÉ

ABLONCZYNÉ MIHÁLYKA LÍVIA

PhD, egyetemi tanár
Nemzetközi Tanulmányok és Kommunikáció Tanszék
ablne@sze.hu

Kulcsszavak: Európai Bizottság, körforgásos gazdaság, cselekvési terv

2020 márciusában tette közzé az Európai Bizottság (COM(2020) 98 final) a tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési tervét. A több mint 30 oldalas tervet sokan idézik hazánkban is, kiemelve a tervezet bevezetésében hangsúlyozott kezdő mondatot: *Csak egy Föld van, de 2050-re a világ úgy fog fogyasztani, mintha három lenne* (<https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>).

Miről is van szó tulajdonképpen? Erre a kérdésre ad választ a tervezet. Egy, a közelmúltban készült tanulmány becslése szerint (*Cambridge Econometrics, Trinomics and ICF (2018), Impacts of circular economy policies on the labour market*) a körforgásos gazdaságra vonatkozó szakpolitikák hatása a munkaerőpiacra, a körforgásos gazdaság elveinek alkalmazása az EU gazdaságában 2030-ig további 0,5 %-kal növelheti az EU GDP-jét, mintegy 700 000 új munkahelyet teremtve. Emellett az egyes vállalatok számára is egyértelműek az üzleti érvek: mivel az EU-ban működő gyártó cégek átlagosan 40 %-ot költenek anyagokra, a zárt rendszerű modellek növelhetik nyereségességüket, miközben megvédhetik őket az erőforrások ingadozásaitól. A tervezet részletesen újradefiniálja a következő problémaköröket:

- Fenntartható termékpolitikai keret (Fenntartható termékek tervezése; A fogyasztók és a közbeszerzők pozíciójának erősítése; Körforgás a termelési folyamatokban).
- Kulcsfontosságú termék-értékláncok (Elektronika és IKT; Akkumulátorok és járművek; Csomagolás; Műanyagok; Textilipar; Építőipar és épületek; Élelmiszerek, víz és tápanyagok).
- Kevesebb hulladék, több érték (A hulladékkeletkezés megelőzésére és a körforgásos gazdaságra irányuló megerősített hulladékpolitika; A körforgás fokozása mérgező anyagoktól mentes környezetben; A másodlagos nyersanyagok jól működő uniós piacának megteremtése; Az EU-ból származó hulladékexport kezelése)
- A körkörösség működőképessé tétele az emberek, a régiók és a városok számára
- Több területet érintő intézkedések (A körforgásos jelleg mint a klímasemlegesség előfeltétele; A helyes gazdaság; Az áttérés előmozdítása a kutatás, az innováció és a digitalizáció révén; Vezető szerep a globális szintű erőfeszítésekben; Az előrehaladás nyomonkövetése).

A Bizottság felkéri az uniós intézményeket és szerveket, hogy támogassák a cselekvési tervet, és aktívan járuljanak hozzá annak végrehajtásához, és arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a cselekvési terv ambícióinak fényében fogadják el vagy aktualizálják a körforgásos gazdaságra vonatkozó nemzeti stratégiáikat, terveiket és intézkedéseiket.

Javasolt kategória: *gazdaság*

Forrás: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020DC0098>

A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG FOGALMÁNAK DIMENZIÓI

DUSEK TAMÁS

Gazdasági Elemzések Tanszék

dusekt@sze.hu

A körforgásos gazdaság fogalma rendkívüli gyorsasággal robbant be a köztudatba. A kifejezés és a hozzá tartozó tartalom nem magyar találmány, hanem a circular economy fordításaként jelent meg. Magyar elterjedése visszavezethető a nemzetközi elterjedésére, amelyben nagy szerepet játszottak a nagy nemzetközi szervezetek és alapítványok (Világgazdasági Fórum/World Economic Forum, Ellen MacArthur Alapítvány) kampányai és a nemzetközi tanácsadó cégek (Deloitte, McKinsey & Company, Accenture, KPMG, Mercer stb.), amelyek jelentéseikben, már azok címében is szerepeltetve, előszeretettel kapnak fel és tesznek divatossa kifejezéseket. Az Accenture 2015-ben „Circular Advantage: Innovative Business Models and Technologies to Create Value in a World Without Limits to Growth” címmel, a McKinsey & Company 2016-ban „Developing Products for a Circular Economy” címmel publikált egy jelentést.

Az akadémiai szférában kis fáziskéséssel kezdett el burjánzani a fogalom. Az 1. táblázat az mutatja, hogy két nagy kiadó folyóirataiban milyen gyakorisággal, hány tanulmányban található meg a „circular economy” 2020-ig. (A lekérdezés 2021. február 6-án történt.) Az összes ilyen tanulmány 60, illetve 57%-a 2019-ben és 2020-ban jelent meg. Azt gyanítom, hogy az akadémiai világban még messze vagyunk a platótól.

1. táblázat A circular economy előfordulásának száma tanulmányokban, két kiadó folyóiratainál

Tanulmány megjelenésének ideje	Taylor and Francis	Sage	Taylor and Francis	Sage
	adott évben		adott évig összesen	
2010 előtt	61	22	61	22
2010	15	1	76	23
2011	13	4	89	27
2012	20	7	109	34
2013	27	11	136	45
2014	23	13	159	58
2015	25	28	184	86
2016	47	49	231	135
2017	116	37	347	172
2018	156	63	503	235
2019	245	91	748	326
2020	522	217	1270	543

Forrás: a „circular economy” kifejezés keresése a kiadók folyóirataiban

Az alábbiakban egy olyan írás főbb megállapításait mutatom be, amely a körforgásos gazdaság (circular economy) használatáról végzett metafelmérésen alapul. (Magyarul a körforgásos gazdaság mellett a cirkuláris gazdaság, körkörös gazdaság is használatos az angol „circular

economy” értelmében.) Julian Kirchhen, Denise Reike és Marko Hekkert 2017-ben a Resources, Conservation & Recycling című Elsevier folyóiratban publikált jelentése szerint a kifejezés nagyon érdekes az üzleti élet számára, mert a sokat vitatott és az utóbbi időben kicsit lendületét veszett fogalom, a fenntartható fejlődés egy operacionalizálásaként tekintenek rá. Különböző tudományos és policy anyagokat tanulmányozva a szerzők a circular economy összesen 114 definícióját azonosították, amelyet a következő 17 dimenzió alapján kódoltak:

1. 4R keret (reduce, reuse, recycle, recover) említése. (I)
2. Reduce (erőforrások csökkentése, természeti erőforrások megóvása). (D) (55%)
3. Reuse (újrahasznosítás). (D) (75%)
4. Recycle (újrafelhasználás a termelésben). (D) (79%)
5. Recover (elhasznált anyagokból energiatermelés). (I) (8%)
6. Hulladékok rangsorolása. (D) (30%)
7. Rendszerszemlélet. (D) (42%)
8. A rendszernézőpont mikroszintű. (I) (19%)
9. A rendszernézőpont mezoszintű. (I) (21%)
10. A rendszernézőpont makroszintű. (I) (24%)
11. Üzleti modell megemlítése. (D) (11%)
12. Fogyasztók megemlítése. (I) (19%)
13. Fenntartható fejlődés. (D) (11%)
14. A környezet minősége. (D) (38%)
15. Gazdasági prosperitás megemlítése. (D) (46%)
16. Társadalmi egyenlőség. (D) (20%)
17. A jövő generációk. (D) (1%)

A dimenziók utáni D és I azt jelenti, hogy a szerzők még a kódolás előtt választották-e ki a dimenziót (ezeket jelölik D-vel, a deduktív rövidítéseként) vagy a kódolási folyamat közben adták hozzá (ezeket I-vel jelölik, az indukció rövidítéseként). A százalékok azt mutatják, hogy adott dimenzió az összes (114) meghatározás hány százalékában fordult elő. A meghatározások sokasága ezzel empirikusan igazolta, hogy a körforgásos gazdaságnak nincs egyetlen éles jelentése, de valahogyan kötődik korábbi koncepciókhoz, amelyek közül valóban a fenntartható fejlődés a legközelebbi, a további kifejezések között pedig az „újra-” (re-) kezdetűek a legnépszerűbbek.

Hivatkozás:

Kirchherr, J. Reike, D., Hekkert, M. (2017) Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions. Resources, Conservation & Recycling, 127, 221-232. o.

HA A KÖR BEZÁRUL – A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG JELENTŐSÉGE ÉS LEHETŐSÉGEI

GAJZÁGÓ GERGŐ

Egyetemi tanársegéd, doktorjelölt
Marketing és Menedzsment Tanszék
gajzago.gergo@sze.hu

A becslések szerint a termékgyártás során felhasznált anyagok csupán 1%-a marad használatban hat hónappal az értékesítés után. Ezzel az erős mondattal kezd a PricewaterhouseCoopers Magyarország körforgásos gazdasággal foglalkozó szakmai anyaga. Egy 2017-es felmérés kimutatta, hogy mindössze 90 multinacionális vállalat tehető felelőssé a globális átlaghőmérséklet-emelkedés 50%-ért. Ez is mutatja, hogy a globális klímaváltozás és környezeti válság elkerüléséért leginkább a nagyvállalatok tudnak, és nekik is kell tenniük. A 48 oldalas anyag ezért 6+1 iparág körforgásos gazdasági kezdeményezéseit mutatja be, valamint 70 vállalati példát. Ilyen például a textilipar, amely a világ második legszennyezőbb iparágából szeretne a körforgásos gazdaság egyik úttörőjévé válni. De láthatunk példát arra is, hogy mit próbál tenni az élelmiszeripar az ellen, hogy az élelmiszerek fele ne a kukában kössön ki. Természetesen az autóipar sem maradhat ki, amely a Föld ólomkészletének 60%-át használja fel.

A tanulmány kiemelt figyelmet fordít a digitalizációra, így az Ipar 4.0 megoldásokra is. Megvizsgálja, hogy hogyan csökkenhet a hulladék és lehet hatékonyabb a karbantartás a dolgok internete (IoT) és az adatelemzés segítségével, hogy milyen újdonságokat hoz az additív gyártás és 3D-nyomtatás az anyagfelhasználásba, vagy, hogy hol tart ma az anyagtechnológia az anyagok újrahasznosításában.

A körforgásos gazdaság a tanulmány becslése szerint évi 1 trillió dollárnyi nyersanyag-felhasználást takaríthatna meg 2025-ig. A témában három fő trend a meghatározó: az átalakuló fogyasztói igények és tudatosság, a szűkös erőforrások, valamint a technológiai áttörések. A körforgásos gazdaság egyik eszköze a fenntartható tervezés, amelynek egyik kiemelt módja az időtálló termékek tervezése és a tervezett avulás visszaszorítása.

A Fortune Global 500 listáján szereplő első 100 vállalatból 44% már rendelkezik körforgásos gazdaság koncepcióval vagy stratégiával. Az egyes iparágakat összehasonlítva eltérő kép rajzolódik ki. A körforgásos gazdasághoz kapcsolódó kezdeményezések terén a fogyasztási javakat gyártó vállalatok (FMCG) és a járműipar jár az élen, míg az olajipar, pénzügyi szolgáltatások és az egészségügy a legkevésbé „körforgásos”. Ez azonban még főként csak stratégiai szint, a megvalósulás terén még rengeteg teendője van a vállalkozásoknak a világban és itthon is.

Kulcsszavak: körforgásos gazdaság, ipar 4.0, esettanulmányok

Javasolt kategória: *Gazdasági elemzés*

Forrás: <https://www.pwc.com/hu/hu/kiadvanyok/assets/pdf/korfor gasos.pdf>

A BEVÁSÁRLÓKÖZPONTOK JÖVŐJE

KELLER VERONIKA

egyetemi docens

Marketing és Menedzsment Tanszék

kellerv@sze.hu

Absztrakt

Miközben a kiskereskedők és a bevásárlóközpontok tulajdonosai a Covid-19 járvány következményeivel küzdenek, sokan közülük igyekeznek megtalálni a módjait annak, hogy a bevásárlóközpontok működőképesek maradjanak az új, megváltozott körülmények között. A Deloitte mélyinterjúk, fókuszcsoportos vizsgálatok és fogyasztói felmérések révén öt fő szempontot határozott meg, amelyeket a bevásárlóközpontok bérlőinek és a kereskedőknek szem előtt kell tartaniuk a jövőben, ha vissza akarják csalogatni a látogatókat. Először is egyensúlyban kell tartani a látogatók társadalmi kapcsolatok iránti vágyát a biztonságos, könnyű vásárlási élmény iránti igényükkel innovatív megoldásokon keresztül. Másodjára újra kell gondolni az üzletek szerepét, vagyis a számát és az alapterületét. Harmadjára az új mágnes az éttermek lesznek. Negyedjére minden kereskedőnek érdemes kiaknázni a digitális eszközökben rejlő lehetőségeket, offline környezetben is. Végezetül új funkciókkal kell felruházni a bevásárlóközpontokat.

Kulcsszavak: bevásárlóközpont, jövő, digitalizáció

A Deloitte angol-amerikai multinacionális szakmai szolgáltató hálózat „*The future of the mall*” című kutatásában a kanadai bevásárlóközpontokat vizsgálta 2020 májusában és júniusában. Interjúkat folytattak le kanadai bevásárlóközpontok vezetőivel és nemzeti kiskereskedőkkel. Az elemzés során az alábbi kérdésekre keresték a választ: Hogyan fog kinézni az új bevásárlóközpont? Hogyan lehet biztosítani az emberek biztonságérzetét? Milyen szerepe van a technológiának? Hogyan maradhatnak talpon a bevásárlóközpontok az „új normális” időszakban? Napjainkra a vásárló útja jelentősen megváltozott, amit a járvány még inkább felerősít. Az emberek úgy érkeznek a bevásárlóközpontokba, hogy előtte online feltérképezték mit szeretnének venni, sokkal céltudatosabbá váltak. A bevásárlóközpontok által a jövőben figyelembe veendő aspektusok:

1. **Fókuszban a biztonság és a kényelem:** egyensúlyban kell tartani a látogatók társadalmi kapcsolatok iránti vágyát a biztonságos, könnyű vásárlási élmény iránti igényükkel innovatív megoldásokon keresztül – bolt kialakítása, termékek elhelyezése, fizetési módok, termék átvétele.
2. **Az üzlet szerepének újragondolása:** az online vásárlás térhódítása miatt az üzletek számának és alapterületének átgondolása, nagyobb hangsúlyt helyezve a bemutatótermekre és a pop-up üzletekre.

3. **„Étel-forradalom”**: az új mágnes az éttermek lesznek, hiszen a látogatók szórakozás, közösségi élet céljából keresik fel a bevásárlóközpontokat, vagyis minden olyan dologért, amit nem lehet az online térben megvalósítani.
4. **Az új technológiák alkalmazása**: minden kereskedőnek érdemes kiaknázni a digitális eszközökben rejlő lehetőségeket, offline környezetben, vagyis a fizikai üzletekben is, így a VR technológiát, kialakítva ezzel a virtuális próbafülkét és az interaktív kirakatot, stb.
5. **Új úti cél**: olyan sokszínű kínálat kialakítása, amely új funkciókkal - irodai, lakossági vagy kulturális szolgáltatásokkal – ruházzák fel a teret. A tulajdonosoknak érdemes lenne a bérleti modelljüket újragondolni.

A jövő bevásárlóközpontja egy olyan hely lesz, ahol az emberek szívesen eltöltik a szabadidejüket, ott élnek, dolgoznak, játszanak és esznek. Ez nem a megszokott bevásárlóközpont, és előfordulhat, hogy már nem is bevásárlóközpontnak nevezzük majd. A járvány második hulláma alatt a bevásárlóközpontoknak érdemes lehet felkészülni a jövőre és a digitális technológiának köszönhetően olyan beruházásokat végrehajtani, ami a biztonságos vásárlást lehetővé teszi, és új funkciókkal ruházza fel a vásárlás helyszínét.

Forrás: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ca/Documents/consumer-industrial-products/ca-future-of-the-mall-en-AODA.pdf>

22 JÓGYAKORLAT A SPA ÉS A WELLNES IPAR SZÁMÁRA COVID IDEJÉN

KELLER VERONIKA

egyetemi docens

Marketing és Menedzsment Tanszék

kellerv@sze.hu

Absztrakt

Jelen körülmények között a spa és a wellness iparág szereplői számára a legfontosabb, hogy felkészüljenek az újrányításra. Az EHL Insights 22 pontba összegezte, milyen teendői vannak a szállodáknak, fürdőlétesítményeknek jelen helyzetben, vagyis az újrányításra való felkészülés szakaszában, az újrányításkor a személyzet biztonságának garantálása érdekében. A maszk és a kesztyű nagy valószínűséggel továbbra is a mindennapjaink része lesz. A spa és wellness iparág számára fontos az átláthatóság, a világos kommunikáció, hogy megerősödve jöjjenek ki a krízishelyzetből.

Kulcsszavak: spa, wellness, jógyakorlat

Az EHL Insights 22 jógyakorlatot fogalmazott meg a spa és wellness iparág számára a jelenlegi pandémiás helyzetben. Először az újrányításra kell felkészülni, másodsorban az újrányítással kapcsolatban számos teendőt kell átgondolni, harmadjára pedig a személyzet biztonságát kell garantálni (1. ábra)

1. ábra: 22 tennivaló a spa és wellness szektor újrányítása előtt

Az újrányításra való felkészülés	Újrányítás	A személyzet biztonsága
<ul style="list-style-type: none"> • Bevonódás • Kommunikáció • Jog és szabályozás • Cash flow • Társadalmi távolságtartás • Ellátási láncok • A csapat képzése • A belföldi vendégekre való felkészülés	<ul style="list-style-type: none"> • Üzenet • Érkezés előtt • Érkezéskor • Nyomatott anyagok • Üzletek • Kezelések • Gyógyvizes lehetőségek, medencék • Relaxációs helyek • Öltözőszekrények, öltözők • Edzőterem	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaállomások • Spa recepció • Maszk, kesztyű • Egyenruha

Az újrányításra való felkészüléskor biztosítani kell a vendégek **bevonódását**, a közösségi médián keresztül történő motiváló posztok közzétételével, illetve tippek és trükkök videók megosztásával, hogyan lehet a wellness élményt az otthonukba varázsolni. Fontos a vendégekkel való rendszeres **kommunikáció** a weboldalon, a központi és a helyi kormányzat **jogi szabályozásának**, rendeleteinek folyamatos nyomon követése. A **cash flow** biztosítása érdekében intelligens, költségcsökkentő megoldásokkal kell előállni, pl. az ajándékkártyák

meghosszabbításával, a kitartó ügyfelek hűségének jutalmazásával, néhány szolgáltatás virtuális platformra történő áthelyezésével. A **társadalmi távolságtartás** továbbra is fennmarad, ezért a 2m-es távolságot mindenhol ki kell alakítani, pl. bútorok elrendezésénél, bejáratnál, kijáratnál. Fontos az **ellátási lánc** tagjaival való folyamatos kapcsolattartás. A **csapat képzése** során nagy hangsúlyt kell fektetni a tisztasági és a fertőtlenítési előírások elsajátítására és annak kommunikálására. A **belföldi vendégekre való felkészülés** része a hely (település és környéke) történelmének és hagyományainak megismerése.

Az **újranyításra** új útmutatókat, eljárásmodokat kell kidolgozni, hiszen mindennél fontosabb a vendégek megnyugtatása, hogy biztonságos, egészséges környezetbe érkeznek, ha gyógyulásról, vagy kikapcsolódásról van szó. Ha már az újranyítás időpontja konkretizálódik, értesíteni kell a vendégeket, pozitív, motiváló **üzenetekkel** a biztonságos fürdőlátogatásról. **Érkezés előtt** levélben tájékoztatni kell a vendégeket a biztonsági előírásokról, amit aláírva kérünk leadni érkezéskor. **Érkezéskor** a kézfertőtlenítés és a nedves törlőkendő átadása éppúgy az üdvözlési rituálé része lesz, mint az ajándék, vagy a frissítő ital. Minden **nyomtatott anyagot** (étlap, szórólap, tájékoztató kiadványok) le kell cserélni QR-kódra. A fürdőben található **üzletek** rendszeres (fél óránkénti) fertőtlenítése lényeges. Nem lehet próbálni, vagy termékmintát adni, maximum a recepción, de inkább digitális megoldásokban kell gondolkodni és az érintésmentes fizetési módokat kell biztosítani. A **kezelések** a higiéniai előírások mellett történnek, minimum 20 s-ig tartó kézmosással kezdődnek, és alapos fertőtlenítéssel végződnek. Néhány szolgáltatást - jakuzzi, szauna, gőzkabin -, ahol a kötelező társadalmi távolságtartás nehezen kivitelezhető, átmenetileg érdemes zárva tartani. A **gyógyvizés lehetőségek és a medencék** igénybevétele előtt kötelezővé kell tenni a szappanos tusolást és a fél órás foglalási időt a vendégek létszámának korlátozása érdekében. A **relaxációs helyek** használatánál is a kötelező távolságtartásra kell figyelni, illetve a takarókat, párnákat el kell távolítani. Az **öltözőszekrények** esetében minden harmadikat lehet vendégnek kiadni, a személyes tárgyaikat ott kell megőrizniük, az **öltözőknél** pedig a vendégek egyirányú áramlását kell biztosítani, átmenetileg nem használhatják a kéz-, és ruhaszáritókat. Az **edzőteremnél** az egyes gépeket plexi fallal kell leválasztani, óránként fertőtleníteni kell az eszközöket, a közös sport programok helyett szobában végezhető, online (TV-n keresztül) elérhető gyakorlatokat, edzéseket kell biztosítani.

A **személyzet biztonsága** leginkább úgy garantálható, hogy az egyes **munkaállomásokon** minimálisra csökkentik a fizikai kontaktust, és rendszeres szüneteket iktatnak be a közvetlenül egymással dolgozók munkaidejébe. A **recepción** mindenkinek saját tolla és fertőtlenítője legyen, a számítógépeket, telefonokat pedig 30 percenként érdemes áttörölni. Át kell állni a digitális számlázásra és az érintésmentes fizetési módokra. Minden dolgozónak kötelező az egyszer használatos **maszk és a kesztyű** viselete, amit a terapeuták, szépségápolók minden kezelés után eldobnak, de legalább 4 óránként lecserélnek. A fodrászok, kozmetikusok, manikűrösök, pedikűrösök számára pedig kötelező az arcpajzs használata. Az **egyenruhákat** textil fertőtlenítővel kell kezelni rendszeresen.

A járvány második hulláma idején, amikor a fürdő és wellness létesítmények is újabb leállításra kényszerültek, az újranyitás pedig bizonytalan érdemes tovább fejlődni és hasznosan felkészülni a jövőre.

Forrás: <https://hospitalityinsights.ehl.edu/-best-practices-wellness-and-spa-department-covid>

A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG MEGJELENÉSI FORMÁI AZ ÉLELMISZERIPARBAN

KOLTAI JUDIT PETRA

PhD, egyetemi docens
Gazdasági Elemzések Tanszék
koltaj@sze.hu

A körforgásos gazdaság irányába történő elmozdulás az elmúlt években vált az EU környezetvédelmi és gazdaságpolitikájának egyik legfontosabb célkitűzésévé. A lineáris gazdasági modellel szemben a körforgásos gazdasági modellben minden nem megújuló anyag zárt körben kering.¹

A PWC tanulmánya szerint körforgásosság szempontjából az a cél, hogy az élelmiszeriparban keletkezett gyártási selejtek, melléktermékek kerüljenek vissza a gyártási folyamatba; míg a fogyasztókhöz eljutott termékek ne kerüljenek a kukába.

A bemutatott esettanulmányok a melléktermékek hasznosítására, a fogyasztói edukációra, valamint a fenntartható designra mutatnak be nemzetközi példákat. A melléktermékek hasznosításával kapcsolatban ismertetik az online élelmiszerhulladék-nagykereskedelem lehetőségét, valamint a kávéhulladék nyomdafestékként történő felhasználásának opcióját.

A fogyasztói edukáció esetében a portugál FLAW4LIFE vagy az ausztrál Odd Bunch projekteket hozzák fel példaként, melyek célja a szépséghibás gyümölcsök és zöldségek értékesítése. A fenntartható design vonatkozásában ismertetik a termék igényeihez alkalmazkodó csomagolást, az ún. MAP technológiát; a megrongálódott vagy lejárt „best before” idejű termékek értékesítésének lehetőségét a dán Wefood szupermarketek példáján, valamint The Real Junk Food Projectet, melynek célja az élelmiszerfelesleg újraelosztása.²

Kulcsszavak: körforgásos gazdaság, élelmiszeripar, melléktermékek hasznosítása, fogyasztói edukáció, fenntartható design

Javasolt kategória: Körforgásos gazdaság

Forrás:

1. Hulladékgyártók Országos Szövetsége: Lépések a körforgásos gazdaság felé. Letöltve: https://www.hosz.org/korforgas?gclid=Cj0KCQiA34OBBhCcARIsAG32uvNxKs4TD9E_5Q5oyxWm6mGCVE3nktO4d_9V_7D5Tjg6bW6B-mzxZbgaAqTNEALw_wcB (2020. február 9.)

2. PWC (2019): Ha a kör bezárul – a körforgásos gazdaság jelentősége és lehetőségei 9 körforgásos eszköz 70+ vállalati esettanulmány Ipar 4.0 kitekintés. Letöltve: <https://www.pwc.com/hu/hu/kiadvanyok/assets/pdf/korforgasos.pdf> (2020. február 8.)

VÁLSÁGKEZELÉSI INTÉZKEDÉSEK VÁLLALATTULAJDONOSOKTÓL (5. RÉSZ: GYÁRTÁS, MUNKASZERVEZÉS DIMENZIÓ)

DR. HABIL. KOVÁCS GÁBOR

Habilitált egyetemi docens, szakvezető, dékánhelyettes
Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar
Email cím: kovacs@sze.hu

KRAUSZ ZOLTÁN

vállalatépítési szakértő
Email cím: zoltan.krausz@vallalatepites.hu
<https://www.vallalatepites.hu>

Kulcsszavak: gazdasági hatások, válságkezelés, vállalattulajdonosok, (be)szállítók, vállalatépítés

Javasolt kategória: Kis- és középvállalkozások

Forrás: <https://dbei.gov.ie/en/Publications/Business-Continuity-Planning-%E2%80%93-Responding-to-an-Influenza-Pandemic.html>

Az elmúlt hónapokban többkörös interjúk révén 8 középvállalati cégvezető-tulajdonossal térképeztük fel a koronavírus okozta gazdasági krízis kapcsán tett válságkezelési intézkedéseiket és azonosítottunk számos jó gyakorlatot, figyelembe véve az ír gazdasági minisztérium – még az influenza-járvány kapcsán kialakított (majd a covid-19-re aktualizált) – módszertanát, megközelítésmódját. Mindezek alapján, valamint saját vállalatértékelési, vállalatépítési tapasztalatainkat felhasználva jelen összefoglalóban a *gyártás, munkaszervezés dimenzió mentén* próbáljuk azonosítani a cégeket ért hatásokat és a kapcsolódó intézkedéseket. Az intézkedések egyik legerősebb közös nevezője, hogy a cégek elsősorban a fizikai kontaktusok számának csökkentése által próbálják mérsékelni a járványügyi kockázatokat.

GYÁRTÁS, MUNKASZERVEZÉS DIMENZIÓ:

Magában foglalja a gyártással, illetve az irodai tevékenységgel kapcsolatos operatív feladatok ellátásának szervezését, menedzselését.

Hatások leírása:

- Dolgozók nem jönnek be dolgozni az átmeneti járvány aggodalom miatt
- A vevői rendelések, illetve a beszállítások átmeneti akadozása miatt a gyártás átütemezése válhat szükségessé
- Kulcspozíciókban dolgozó kollégák helyettesítési lehetőségének hiánya nem megoldott
- Vevő telephelyén végzett munkák esetén a védett munkavégzés jelentősége előtérbe kerül, ami érintheti a munkák ütemezését is

Jelenlegi intézkedések leírása:

- Kritikus telephelyi sorrend képzése bezárások esetére
- Heti egy gyártási menet korábbi kettő helyett (műszakok heti rotációja)
- Készletre termelés
- Helyettesítési tervek, akár többszintű telephelyi rangsorolás
- Nyári leállás előbbre hozása
- Digitalizáció / papírmentes iroda bevezetése

- Home office (irodai)
- IT beruházások, tűzfalak (home office miatt)
- Tudásátadás kollégák között, helyettesítésre felkészülés
- 65 év felettiek elkülönített munkavégzése vagy hazaküldés
- Pandémiás oktatás ki és bejövő logisztikai kollégáknak
- Plexik, fertőtlenítők, maszkok (vétel vagy varrás) és kesztyűk

Tervezett jövőbeli intézkedések leírása:

- Kétheti rotáció (ha megoldható)
- Kihaszíratlan eszközök (pl. gépjármű flotta) hasznosítása
- Irodaterület fenntartása mérlegelendő

Körforgásos gazdaság, Covid19-válság, újjáépítés és helyreállítás

KOVÁCS NORBERT

Ph.D., egyetemi docens

Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar, Nemzetközi és Elméleti Gazdaságtan Tanszék

kovacs@szeged.hu

A Google keresőmotorja a „körforgásos gazdaság” kifejezésre 56 900 találatot hoz, 0,41 másodperc alatt, Google Scholar 172 találatot, 0,17 másodperc alatt, magyarul. Angolul természetesen nagyobb a találati lista. 168 000 000 találat 0,46 másodperc alatt, illetve 1 980 000 találat, 0,04 másodperc alatt. A Google Scholar keresőmotorja csak 2021-re 4 190 találatot jegyez 0,03 másodperc alatt. A tudós verzióban maradván, a körforgásos gazdaság és COVID-19 kifejezéskapcsolatra 1 300 találat adódik, 0,06 másodperc alatt 2021-re, a körforgásos gazdaság és COVID-19, újjáépítés kifejezéskapcsolatra pedig 258 találat, 0,03 másodperc alatt. Azaz a legjobban szűkített keresés esetében is, a 2021-es év eddig eltelt 41 napján 258 tudományos tartalom keletkezett, ami 6,29 tudományos tartalom (értsd cikk, tanulmány, könyv) / nap átlagos értéket jelent. [2], [3]

Egy közgazdász számára a találatok száma és tartalma sokkal izgalmasabb, mint a találati sebesség, ami pusztán technikai érdekesség. Ezzel együtt elgondolkodtató, hogy a Földön élő ~7,8 milliárd ember szürkeállománya milyen mennyiségű gondolatot képes megosztani a világhálón egymás között bármilyen témakörben. A körforgásos gazdaság modelljének kulcsszavai: javítsd meg, használd és hasznosítsd újra. Vajon a Google Scholar találatai között mennyi született ezen kulcsszavak tudatos, vagy éppen véletlen figyelembevételével? Nem tudjuk. Egy biztos. Az emberiséget erősen foglalkoztatja a témakör.

A számos találat közül érdemes figyelmet fordítanunk kulcsszavaink mentén AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG (2020/C 311/01) ÁLLÁSFOGLALÁSA az EGSZB javaslatok a Covid19-válság utáni újjáépítésről és helyreállításról c. dokumentumra.

AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG (továbbiakban: EGSZB) szerint, a koronavírus-válságból való kilábalás csak akkor lesz sikeres, ha azt társadalmunk szerkezetének átalakítása kíséri. Ennek kapcsán a körforgásos gazdaság létrehozására nagy hangsúlyt kell fektetni. A munkaanyag megállapítja, hogy a gazdaság körforgásos gazdasággá történő átalakítása elengedhetetlen a zöld megállapodás sikeres kivitelezéséhez. Lényeges gondolat, hogy a nagy energiafogyasztókat, így például az acél-, cement-, valamint a vegyipart másképpen kell megszervezni. Az idő sürget. Fel kell gyorsítani a szükséges infrastrukturális fejlesztéseket, elő kell segíteni az alternatív anyagok és az új technológiák innovációját. Az EU-nak támogatnia kell a javítás és az újrafelhasználás terén működő induló vállalkozásokat, valamint a szociális vállalkozások létrehozására irányuló kezdeményezéseket, valamint a megfelelő képzést és átképzést azok számára, akik a gazdasági visszaesés során a munkahelyüket elveszítették. A települési hulladékok elkülönített gyűjtése kulcsfontosságú eleme a folyamatnak, hiszen alapfeltétele az újrafeldolgozásnak és a hulladékból történő értékteremtésnek. Az EU-nak támogatnia kell a helyi önkormányzatokat, hogy a települési hulladék gyűjtéséhez, szétválogatásához és újrahasznosításához szükséges infrastrukturális beruházásokat megvalósítsák és behozzák meglévő lemaradásaikat a következő 5 évben. A folyamatban meghatározó lesz az EU körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terve, továbbá a szociális gazdaság számára ígért uniós cselekvési terv. [1]

Kulcsszavak: Körforgásos gazdaság, fejlődés, helyreállítás

Javasolt kategória: Körforgásos gazdaság

Forrás:

[1] AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG (2020/C 311/01) ÁLLÁSFOGLALÁSA az EGSZB javaslatai a Covid19-válság utáni újjáépítésről és helyreállításról: „Az EU-nak a sorsközösség elvét kell követnie.” - a Covid19 utáni helyreállítással és újjáépítéssel foglalkozó albizottság munkája alapján *, letöltés helye: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A20B0003.EGB&dbnum=57>

[2] <https://www.google.com/>

[3] <https://scholar.google.com/>

ZÁRJUK A KÖRT: A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG

DR. KONCZOSNÉ DR. SZOMBATHELYI MÁRTA

PhD habil, egyetemi tanár
KGK Vezetéstudományi és Szervezeti Kommunikáció Tanszék
kszm@sze.hu

Körforgásos gazdaság: mit jelent és mit tehet érted? Kilenc körforgásos gazdaság eszköz, hetven vállalati esettanulmány és ipar 4.0 kitekintés – ezt tartalmazza a PwC által készített összegző anyag.

Becslések szerint a gyártási folyamatokban használt anyagok csupán 1 százaléka marad „használatban” hat hónappal a termék értékesítése után. Mi történik a fennmaradó 99 százalékkal? A világ legnagyobb vállalatainak nagy része már elfogadott egy koncepciót, amelynek célja annak biztosítása, hogy az általuk használt anyagok folyamatosan használatban maradjanak. A szóban forgó koncepció a körforgásos gazdaság, amely az új, fenntarthatóságra törekvő fogyasztókra, a nyersanyagkészletek egyre kritikusabb csökkenésére és a negyedik ipari forradalom által elért jelentős új technológiai áttörésekre adott válaszként az akadémiai kutatási projektekből szűrődött ki a nagyvállalatok elmúlt években alkotott stratégiáiba. Kínától Európáig számos kormány erőfeszítéseket tesz a körkörös gazdaságra való áttérés támogatására, mind támogatások, mind jogszabályok révén.

A körforgásos gazdaság olyan rendszer, amelyben nincs hulladék, és ahol a mai termékek egyben a holnap nyersanyagai is. Míg a jelenlegi lineáris rendszerben termékeket gyártunk, használjuk azokat, majd eldobjuk, addig a körforgásos rendszerben a termékek nem végzik hulladékként, hanem visszakerülnek a termelési folyamatba. A már ismert módok, mint újrahasznosítás, szelektív hulladékgyűjtés mérföldkövek voltak a hulladék iránti attitűdünk fejlődésében, de ezek nem jelentik a teljes megoldást. A körforgásos gazdaság sokkal több, mint az újrahasznosítás. Hosszú távú gondolkodásra van szükség, hogy már a gyártáskor tudjuk, mi fog történni a termékkel, miután a fogyasztók eldobják. A körforgásos gazdaság hajtóerői a források kimerülése, a népesség növekedése, a fogyasztói magatartás változása. Megvalósításának az előfeltétele pedig a technológia fejlődése.

A PwC nagy tanulmánya bemutatja azokat az eszközöket, amelyekkel a körforgás előmozdítható (ilyenek például a fenntarthatóság, a közösségi gazdaság, a megjavítás, az újrahasznosítás). A tanulmány továbbá bemutat különböző iparágakban tevékenykedő hetven olyan vállalatot, az Adidastól a Dell-en, H&M-en, Ikea-n, LG-n, Philips-e keresztül a Tesla-ig és Volvo-ig, ahol követendő megoldásokat próbáltak ki a körforgásos gazdaság megvalósítására.

Kulcsszavak: körforgásos gazdaság, a jövő városai, ipar 4.0, erőforrás menedzsment

Javasolt kategória: Gazdasági elemzés

Forrás: <https://www.pwc.com/hu/en/kiadvanyok/assets/pdf/Closing-the-loop-the-circular-economy.pdf>

AZ EURÓPAI UNIÓ KÖRFORGÁSOS GAZDASÁGPOLITIKÁINAK ELEMZÉSE: SZAVAK ÉS CSELEKEDETEK

DR. KONCZOSNÉ DR. SZOMBATHELYI MÁRTA

PhD habil, egyetemi tanár
KGK Vezetéstudományi és Szervezeti Kommunikáció Tanszék
kszm@sze.hu

Az Európai Unió körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervének 2015-ös közzététele óta ez a fenntarthatósági paradigma vált a környezeti és gazdaságpolitika hajtóerejévé. Az Európai Unió (EU) sajátos megközelítést alkalmazott a körforgás kérdésében, nagy elvárásokkal támasztva alá annak a versenyképesség növelésében, a gazdasági növekedés elősegítésében és a munkahelyteremtésben, valamint a környezeti hatásokat és az erőforrásoktól való függőség csökkentésében játszott szerepét. A körforgásos gazdaság (CE) azonban vitatott paradigma, amelyre vonatkozóan számos egymással versengő értelmezés létezik. Ezek mindegyike a társadalmi, az ökológiai és a politikai átalakulás különböző mértékét kívánja elérni. Figyelembe véve a körforgásos gazdasággal foglalkozó tudományos szakirodalom vitatott állapotát, a koncepciónak az EU általi elfogadása figyelemre méltó jelenség. E cikk célja ennek a területnek a hiányzó vizsgálata a Juncker Bizottság (2014–2019) diskurzusának és irányelveinek az elemzésével, kimutatva annak fenntarthatósági következményeit és kidolgozva a legfontosabb szakpolitikai ajánlásokat.

Az eredmények azt mutatják, hogy a szavak és a cselekedetek között eltérés mutatkozik: miközben a diskurzus meglehetősen holisztikus, a politikák a „cső végi” megoldásokra összpontosítanak, és nem foglalkoznak a körkörös átmenet számos társadalmi-ökológiai következményével. Ezért a tanulmány szerzői számos intézkedést javasolnak a körforgásos jövő rendszerszintű kihívásainak több szempontú kezelésére.

Kulcsszavak: Körforgásos gazdaság, irányelv-elemzés, diskurzuselemzés, környezet irányítás, fenntarthatóság, körkörös társadalom

Javasolt kategória: Kormány és politika

Forrás: Martin Calisto Friant, Walter J.V. Vermeulen, Roberta Salomone (2021). Analysing European Union circular economy policies: words versus actions. *Sustainable Production and Consumption*, 27, 337–353.

<https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S2352550920313750?token=E70E8A309D39C112E4652B89201AB23DCFA81EF8A3811735859FBE499C51AD8B07D31B4BFF193725EDD77A34B974C92D>

A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG MINT A COVID-19 UTÁNI KILÁBALÁS STRATÉGIÁJA

DR. LŐRE VENDEL

PhD, egyetemi docens

Marketing és Menedzsment Tanszék, Kautz Gyula Gazdaságtudomány Kar

lore@sze.hu

Számos szakember és üzletember véli úgy, hogy a COVID-19 járvány nemcsak gazdasági károkat okozott, hanem egyedülálló lehetőséget teremtett arra, hogy a recesszió utáni „újjaépítés” során megfelelően kiválasztott zöld irányelvek mentén egy ellenállóbb és alacsonyabb karbonkibocsátású gazdaság irányába induljon el az emberiség. Az Ellen MacArthur Alapítvány – mely a körforgásos gazdaság kutatását és előmozdítását karolta fel, mintegy 70 oldalas tanulmányában foglalja össze a COVID-19 járvány utáni körforgásos gazdaságot megalapozó stratégiáját.

A koncepció abból indul ki, hogy a 2020-as évet uraló pandémia, és az annak nyomán bekövetkező lezárások, valamint a kialakuló gazdasági visszaesés rávilágított a lineáris gazdaság (hagyományos szennyezést figyelmen kívül hagyó gazdasági rendszer) korlátaira, valamint a globalizált ellátási láncok sebezhetőségeire. Mindezek mellett a példátlan méretű állami beavatkozás (mely mintegy 10 billiárd dollárra rúg) lehetőséget is teremt a modernebb, környezeti kihívásokat (klímaváltozás, biodiverzitás csökkenése, környezeti rombolás és szennyezés) kezelő gazdaságpolitika megvalósítására, és a környezeti szempontokat figyelembe vevő körforgásos gazdaság megerősítésére. A körforgásos gazdaság egy eszköz arra, hogy a gazdasági növekedés közben megjelenjenek környezeti szempontok, és segítségével egy rugalmasabb és ellenállóbb gazdaság építhető ki, miközben új üzleti lehetőségek születnek és közben a szűk gazdasági érdeken kívül egyéb környezeti és társadalmi előnyök is jelentkeznek.

A tanulmányban négy célterületet határoztak meg: (1) ellenállóbb gazdaság felépítése, a körforgásos gazdasági modell segítségével, (2) olyan gazdasági ösztönzők kidolgozása, melyek támogatják a körforgásos és alacsony karbonkibocsátású termelést, (3) a rendszer szintű szinergiák támogatása, (4) körforgásos gazdaságba történő beruházások lehetővé tétele. A négy célterülethez a tanulmány szerzői öt a gazdasági kulcsszektor és tíz konkrét gazdasági terület is megneveznek, mely segítségével a körforgásos gazdaság megerősíthető:

- épített környezet (épületfelújítás és korszerűsítés, valamint az építőanyag újrahasznosítás)
- mobilitás (multimodális közlekedési infrastruktúra kialakítása, valamint a gépjárművek újrahasznosítása és az ehhez tartozó infrastruktúra megteremtése)
- műanyag csomagolások (innovatív üzleti modellek a műanyag csomagolások újrahasznosítására, valamint a műanyag hulladék begyűjtésére, válogatására, és újrahasznosítására szolgáló infrastruktúra megteremtése)
- divat (új üzleti modellek a divatcikkek újraértékesítésére, valamint a divatcikkek begyűjtésére, válogatására, és újrahasznosítására szolgáló infrastruktúra megteremtése)
- élelmiszerek (regeneratív termelés a mezőgazdaságban, illetve az élelmiszer felesleg és melléktermék gyűjtése, újraelosztása, valorizációja).

Kulcsszavak: COVID-19, körforgásos gazdaság, rugalmasság, fellendülés, zöld gazdaság

Javasolt kategória: *Válságkezelés*

Forrás: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/The-circular-economy-a-transformative-Covid19-recovery-strategy.pdf>

ÜZLETI LEHETŐSÉGEK A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁGRA TÖRTÉNŐ ÁTÁLLÁSBAN

PhD, egyetemi adjunktus
Vezetéstudományi- és Szervezeti Kommunikáció Tanszék
ramhap@ga.sze.hu

A 20. század népesedési, iparosodási és urbanizációs folyamatai nyilvánvaló tették, hogy a hagyományos lineáris gazdaság nem fenntartható. A körforgásos gazdaságra való átállás problémája, annak kihívásai egyben üzleti lehetőségeket is kínálnak. Becslések szerint az átállás 2030-ig globálisan 4,5 milliárd, Európában 1,8 milliárd USD értékű gazdasági növekedési lehetőséget jelent. A körforgásos gazdaságot elősegítő új infrastruktúrába történő beruházások elengedhetetlenek az ipari folyamatok és az ellátási láncok újratervezéséhez. A hulladék erőforrásként történő hasznosítása érdekében innovációkra van szükség a termék- és folyamattervezésben, az anyagtudományokban, valamint a számítási modellezésben. A hosszú távú cél, hogy az emberek megtanulják a hulladék és károsanyag kibocsátás tervezését, a használatban lévő termékek és anyagok hosszabb ideig történő használatával való tervezést, valamint azt, hogy hagyják a természetet is regenerálódni. Mára számos vállalat és startup ismerte fel az ebben rejlő lehetőséget és új üzleti modellekkel rukkoltak elő, amelyek megfelelnek a jövőbeli piaci trendek követelményeinek. (Például a MARS, az M&S, a Pepsi Co, a The Coca-Cola Company, az Unilever és a Werner & Mertz ígéretet tett arra, hogy 2025-ig 100%-ban újrafelhasználható, újrahasznosítható vagy komposztálható csomagolást használ. A divatiparban 64 vállalat írta alá a 2020-as körforgásos divatrendszer kötelezettségvállalását, ígéretet téve a körkörös divatrendszerre való áttérés felgyorsítására.)

Javasolt rovat: globalizáció

Forrás: Rashmi Anoop Patil, Prof. Sudiptal Seal, and Prof. Seeram Ramakrishna
Circular Economy, Sustainability and Business Opportunities In: The European Business Review
<https://www.europeanbusinessreview.com/circular-economy-sustainability-and-business-opportunities/>

KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG STRATÉGIA SVÉDORSZÁGBAN

REISINGER ADRIENN

PhD, habil, egyetemi docens, dékánhelyettes
Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar
radrienn@sze.hu

Svédországban 2020-ban a kormány stratégiát készített a körforgásos gazdaságra való áttérés bevezetésének elősegítése érdekében. A 2020-as járványhelyzet még inkább rávilágított arra, hogy változás szükséges, a COVID előtt élt életünk már nem fog visszatérni és bár az országban eddig is nagy hangsúly volt a fenntarthatóságon, most még intenzívebb gondolkodás indul meg a témáról, ehhez nyújt támpontot a stratégia, mely egyaránt szól a gazdasági és társadalmi szereplőknek. Az ország célja, hogy 2030-ra nemzetközi szinten példaképéként szolgálhasson a körforgásos gazdaság területén és aktív vezetője legyen az ügynek.

A stratégiában kiemelik, hogy a körforgásos gazdaság bevezetésével fő céljuk egyrészt a környezeti- és klímacélok elérése, másrészt ezzel összhangban az ENSZ fenntartható fejlődési céljai közül (Agenda 30) is minél több teljesítése (a 17 célból 10-re fókuszál a stratégia). Ehhez a stratégiában 4 fő fókuszterületet határoztak meg, ezeken belül pedig megfogalmazták a fő intézkedési területeket.

- 1) Fenntartható gyártás és terméktervezés (pl.: a termékek összetételéről, újrahasznosításáról részletes információk biztosítása; a termékek hosszabb élettartamának támogatása; a termékekbe adott kvóta szerint újrahasznosítható, fenntartható és bio anyagok beépítése);
- 2) Termékek és szolgáltatások fenntartható fogyasztása és felhasználása (pl.: a közösségi gazdaság támogatása; azon vállalkozók támogatása, amelyek az új üzleti modellben gondolkodnak);
- 3) A környezetet nem szennyező anyagok felhasználása (pl.: az újrahasznosítás még nagyobb arányú elterjesztése a szelektív szemétyűjtésen keresztül; a szereplőket tudatos cselekvésre sarkallni részletes információk átadásával);
- 4) Az innováció és a körforgásos üzleti modellek támogatása (pl.: új üzleti vezetői szemlélet támogatása; fenntartható termelés környezeti normák mentén).

A stratégia két fontos üzenete, egyrészt, hogy hangsúlyozza az információk fontosságát, hiszen mind a fogyasztók, mind a vállalatok akkor tudnak jól és tudatosan dönteni és cselekedni, ha rendelkezésre állnak a megfelelő információk a témában. Másrészt kiemeli, hogy a körforgásos üzleti modell csak akkor tud megvalósulni, ha abban minden társadalmi és gazdasági szereplő részt vesz, hiszen ez nem kizárólag néhány ember vagy vállalat ügye, hanem mindenkié.

Kulcsszavak: stratégia, Agenda 2030, újrahasznosítás, információ

Javasolt kategória: *Kormány és politika*

Forrás:

https://www.regeringen.se/4a3baa/contentassets/619d1bb3588446deb6dac198f2fe4120/200814_ce_webb.pdf

A COVID MINT LEHETŐSÉG A SZEMLELETVÁLTÁSRA AZ ERŐFORRÁS- HASZNÁLATBAN ÉS HULLADÉK-KEZELÉSBEN

VÁLLALKOZÁSOK PERSPEKTÍVÁJA

Dr. SÜLE EDIT

PhD, Egyetemi docens
Marketing és Menedzsment Tanszék
sedit@sze.hu

A cikk röviden és lényegretörően veszi végig, hogyan teremt a covid helyzet lehetőséget a fenntarthatóbb, tudatosan tervezett, ún. körkörös gazdaságra történő áttérésre. Az egyik legfontosabb szektor a vállalkozóké, akik sokat tehetnek azért, hogy üzleti alapon is változzanak a megszokott, ám sok hulladékot termelő nyersanyagfelhasználási szokások, és kialakuljanak a hulladékhasznosítás csatornái. Provokatív és továbbgondolásra érdemes kérdéseket tesz föl a vállalkozások makro- és mikrokörnyezetét illetően is, hogy vajon megvan-e az a kormányzati, jogi, intézményi és szabályozási háttér, ami szükséges a vállalkozások új viselkedésének megteremtéséhez. Annak hiányát is fölveti, hogy a leendő vállalkozók megfelelő irányú képzést kapjanak annak érdekében, hogy a lineáris gazdaság alapú gondolkodásmódot fölválthassa a körkörös gazdaságé. Ezzel az egyetemi oktatásban elérhető alpműveket is kritizálja, amik az erőforrásfelhasználás és termelésmenedzsment kérdéseit egyaránt lineáris szemléletben tárgyalják. A gazdaság szükséges szintjeinek és területeinek aktív változtatása nélkül a vállalkozások önmagukban nem feltétlenül fogják észrevenni a kínálkozó lehetőséget a váltásra, kezdeményezni és kihasználni pedig végképp nem tudják megfelelő támogatás és a szükséges háttér nélkül.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, vállalkozások, szemléletváltás, lineáris és körkörös gazdaság, erőforrás- és hulladék menedzsment

Javasolt kategória: *Körkörös gazdaság*

Forrás:

<https://reader.elsevier.com/reader/sd/pii/S092134492030375X?token=788545182C666E81F1558A7EA003ED5253DCF7168C041649B86261F5B9B0B2EFC85CE66B8CF7676AA402356706228E28>

KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG JÖVŐJE, KUTATÓI SZEMMEL

SZIGETI CECÍLIA
egyetemi docens
Nemzetközi és Elméleti Gazdaságtan Tanszék
szigetic@sze.hu

Tóth Gergely cikkében 15 fenntartható üzleti modell között helyezi el és értékeli a körforgásos gazdaság koncepcióját.

A vizsgált modellek:

1. Újrahasznosítás,
2. Hulladék minimalizálás
3. Tisztább termelés (CP),
4. Zéró kibocsátás,
5. Nemnövekedés,
6. Zöld gazdaság,
7. Hármass optimalizálás (3P)
8. Életciklus elemzés (LCA),
9. Fenntartható fogyasztás,
10. Vállalati társadalmi felelősségvállalás (CSR),
11. Kék gazdaság,
12. Közös értékteremtés (CSV),
13. Ipari ökológia,
14. Megosztáson alapuló gazdaság,
15. Körforgásos gazdaság.

A felsorolás is jól mutatja, hogy a körforgásos gazdaság nem az egyetlen olyan koncepció amely a gazdasági folyamatok újraértelmezésére törekszik. A szerző az 1. táblázatban a modellek első tudományos megjelenését is feltüntette, ennek alapján a 20. században a legkorábban a körforgásos gazdaság koncepciójáról publikáltak. Jelentőségét kiemeli, hogy ez az üzleti modell a természeti folyamatok logikájára épül, így környezetvédelmi szempontból a szerepe kiemelkedő, ugyanakkor a társadalmi egyenlőség és a fenntartható fejlődés irányába történő rendszerszintű elmozdulás hiányzik a koncepcióból. A cikkből az is kiderül, hogy egyre több tudományos publikációt tesznek közzé ebben a témában, így elterjedése a mindennapi életre várhatóan egyre jelentősebb lesz.

Az eredeti cikk elolvasását javaslom annak, aki most ismerkedik az új üzleti modellek világával, vagy inspirációt keres új, fenntarthatóbb, komplex megoldások alkalmazására.

Kulcsszavak: fenntarthatóság, üzleti modell, körforgásos gazdaság, publikáció

Javasolt kategória: *gazdasági elemzés*

Forrás: <https://www.mdpi.com/2079-9276/8/4/159>

